

**СЪСТОЯНИЕ НА СЪВРЕМЕННАТА МОДНА ГРАФИКА И
ИЛЮСТРАЦИЯ. ИЗЛОЖБИ НА МОДНА ИЛЮСТРАЦИЯ**

Александър Ал. Гергинов

Национална художествена академия

**STATUS OF CONTEMPORARY FASHION GRAPHICS AND
ILLUSTRATION. EXHIBITIONS OF FASHION ILLUSTRATIONS**

Aleksandar Al. Gerginov

National Academy of Art Sofia

Abstract: At the end of the 20th century due to the process of globalization and the birth of the internet preconditions appeared for the fashion illustration to evolve and to get popular in short time. Thus it became a real alternative to high budget photo shoots. It started to appear more and more often in magazines and internet sites and managed to reach a larger audience, gaining huge fame nowadays. Until the beginning of the 21st century fashion illustration and fashion graphics' primary function was informative one. They were both used mostly in the field of clothing production as an advertising tool or as an addition to various texts in print and electronic media. In 2007 in London was founded the first gallery for fashion illustration, where illustration was represented from a totally different point of view, i.e. as an object with its own artistic value. At the beginning of the 21st century were organized the first significant exhibitions of fashion illustration among which the retrospective exhibition of René Gruau's work which took place at Somerset House in London at the end of 2010. That period could be considered the beginning of a series of events of great importance which show fashion illustration as a work of art.

Keywords: *fashion illustration, fashion illustration exhibition*

В края на 20-ти век благодарение на процеса на глобализация и появата на интернет се създават предпоставки за развитие и бързо популяризиране на модната илюстрация. По този начин илюстрацията става алтернатива на високобюджетните фотосесии. Присъства все по-често в списанията и интернет пространството и достига до по-голяма група от хора, набирайки в наши дни все по-огромна популярност. До началото на 21-ви век модната графика и модната илюстрация имат чисто информационен характер. Те се използват предимно в производствена среда и имат рекламна функция, като също така допълват различни текстове в печатни и електронни издания. През 2007 г. в Лондон се създава първата галерия за модна илюстрация, в която илюстрацията се представя в една нова светлина, а именно като обект, който придобива художествена стойност. В началото на 21-ви век започват да се правят и едни от първите значими изложби на модна илюстрация като например ретроспективната изложба на Рене Грюо в края на 2010 г. в Съмърсет хаус, Лондон. Това е и началото на серия от значими изложби, представящи модната графика като художествен обект.

Вследствие на интензивното развитие на модната индустрия в края на 20-ти и началото на 21-ви век, илюстрацията се оказва по-евтина алтернатива на високобюджетните модни фотосесии. Това дава предпоставки за нейната по-честа поява в печатните и електронни медии под формата на реклама, илюстрация към текст и дори самостоятелна авторска работа, която често е коментирана от модни критици и любители. Интернет

пространството е едно от най-обширните полета за изява на младите автори и реална възможност за популяризиране на съвременната модна илюстрация. То е и най-лесният, бърз и евтин способ, който художници от цял свят използват през последните години за достигане до световна и разнообразна публика. Създаването на собствени блогове и сайтове за модна илюстрация дава възможност и алтернатива за разпространение и представяне на различни продукти пред максимален брой почитатели. Появяват се и специализирани сайтове, които презентират и популяризират новите и интересни имена в областта на модната илюстрация, графичния дизайн и изкуства.

Световната информационна мрежа създава и други платформи за увеличаване броя на любителите на тези произведения. Пример за такава съвременна платформа е списание Decoy Magazine на художника и редактор Ричард Килрой. Decoy Magazine е списание с ограничен тираж, което се фокусира специално върху модната илюстрацията. Освен оригинални илюстрации от Ричард Килрой, то предлага изключително произведения от водещите таланти в индустрията, включително Ричард Грей, Артаксиния, Джули Верховен, Тара Дуган, Юдит Ван Ден Хоек, Рикардо Фуманал и други.

В продължение на времето и с непрекъснатата работа на издателя си списанието израства от дванадесет страници чернобял вестник в пълноцветно, състоящо се от двадесет страници, списание. Роденият в Ливърпул и завършил Колежа по изкуства в Лийдс (Leeds College of Art) Килрой е и един от авторите, които заявяват сериозно присъствието си на съвременния световен пазар на модни илюстрации. Успехът му се базира и на непосредствения стил, който той изгражда през годините. Самият Ричард

описва творбите си като смесица от фотореализъм, който най-често създава посредством молив, комбиниран със свободна линия, или цветно експресивно петно, което завършва изображението. Той създава илюстрациите си на ръка, като им придава финален вид чрез дигитална обработка в програмата Photoshop. До момента в авторската си биография той е вписал клиенти и издания като Christian Dior, Canali, Vman, A Magazine, Topshop, Ponystep, Volt Magazine, Homme Style, I.T Post. Също така той е и гост преподавател в Кралския колеж по изкуствата в Лондон (Royal College of Art), където води курсове по модна илюстрация. През годините той участва и в множество изложби на модна графика, като една от най-значимите е ретроспективната изложба “Diro Illustrated: Rene Gruau and the Line of Beauty”, където негови творби стоят редом до тези на Рене Грюо. Ричард Килрой е един от обещаващите млади артисти, които тепърва ще разгърнат потенциала си и ще представят най-доброто от себе си на световната публика.

Множество са сайтовете в „океана от информация”, които ни презентират най-новите имена в индустрията. Но от тях можем да отсеем по значимост няколко електронни портала като например лайфстайл списанието в онлайн формат “TRENDLAND”, което изпъква със забележителната си селекция от автори. Създаденото през 2006 г. в Ню Йорк от дизайнерите, стилисти и редактори Сирил Фоаре и Ани Ценкова сравнително младото електронно списание вече е набрало значим брой последователи, „гладни” за най-новото от света на модата, дизайна, изкуството, музиката, фотографията, поп културата и съвременните технологии. Мисията му е да отсява едни от най-интересните примери в различните категории. Една от тези категории е и, разбира се, модната илюстрация, а участници в нея са избрани художници, работещи във всички

краища на света. Имената, които фигурират, се отличават най-вече с индивидуалния си стил и собствен поглед върху третирането на модната илюстрация. Такива имена са Тара Дуган, Артаксиния, Каролин Андрю, Мини Хавас, Юдит ван ден Хоек, Надийша Годамун, Кевин Уадаа, Игнас Монреал, Дуня Атай, Яин Макартър, Флойд Грей, Елиза Мацоне, Ники Рьоереке, Юкари Теракадо и много други. Тези имена впечатляват с индивидуалния си подход и третиране на тематиката, като използват всевъзможни похвати за изразяване - от моливна рисунка, допълнена с акварелно петно, до изцяло колажна техника или генерирано дигитално изображение. Това разнообразие от стилове и автори привлича все по-голям брой почитатели и с всеки изминал ден списанието става все по-четимо и по-популярно.

Други подобни платформи, на които стъпват младите модни илюстратори, са агенциите за разпространение на изкуство и илюстрации. Те осигуряват значително по-улеснен контакт между артисти и клиенти. Клиенти на тези агенции са и най-големите фирми представители на модната индустрия от Louis Vuitton и Dior до Zara, H&M, Max Factor и L'Oreal, както и много модни списания и изложения и компании от други сфери. Една от тези агенции е създадената през 1997 г. в Лондон Illustration Limited. Тази агенция съдържа в списъка си с автори илюстратори и аниматори. Някои от най-известните имена, завладяващи пазара на модна илюстрация, са Нуно Дакоста, Макс Грегор, Жаклин Бисе, Радия Ябеко, Кристиан Дейвид Мур, ексцентричната Сара Бийтсън и други. Подобно на Trandland, и тук представените автори се отличават с индивидуалния си стил и работят в многообразни и смесени техники. По-голямата част от съвременните автори на модна илюстрация си сътрудничат с подобни

агенции или агенти, които им осигуряват регулярни ангажименти, така че за тях модната илюстрация е занимание на пълен работен ден.

В необятното интернет пространство „плуват“ и малки, но значими за многообразието „лодки“. Това са отличаващи се блогове на млади хора, които работят в сферата на модата, и са силно повлияни от модната илюстрация. Пример за такъв автор е Ашраф Амири, който в реализираната анкета на въпроса „Как бихте описали Вашия стил?“ той отговаря „личен, зловещ и истински“. Работи предимно с дизайнерски маркери, като илюстрациите и портретите му впечатляват с оригиналните сюжети, специфичната частично аморфна стилизация на фигурата и с живата и експресивна линия. Както Ашраф, така и редица други млади имена в наши дни, работят като илюстратори на свободна практика и по този начин успяват да се занимават с избраната от тях професия.

Списъкът от набиращи популярност имена и илюстратори, работещи в тази сфера, е много дълъг. Мнозина са авторите, които с постоянството си, таланта и гледната си точка впечатляват критиците и публиката. Такова име е французинът Седрик Ривен, който работи за лейбъли като Lanvin, Balenciaga, както и за редица модни и лайфстайл списания. Друг изключително любопитен с индивидуалния си и разпознаваем стил и техника на работа автор е финландката Лаура Лайне. Нейните предимно чернобели илюстрации създават усещане за елегантност, красота и нежност, примесени с типично мрачното и фантастично излъчване на героите на режисьора Тим Бъртън. Фигурите са прекомерно издължени; тялото е усукано и придава специфично движение на позата; крайниците са тънки и завършват с умалени длани и стъпала. Акцента в повечето изображения е търпеливо изрисуваната коса, която създава допълнително усещане за

динамика и движение в силуета. Лаура има изключително усещане към детайла и ние можем лесно да разпознаем всички материали, които тя интерпретира. Кожата, дантелата, коприната и плетивото са пресъздадени с впечатляващо усещане за материалност. Благодарение на разпознаваемия си стил Лаура Лайне работи за дълъг списък от клиенти, като в него влизат Vogue Япония, Vogue Германия, Elle, Zara, H&M, The New York Times, The New Yorker, The Guardian, GAP, I.T. store и много други. През годините след завършването на Университета за изкуство и дизайн в Хелзинки с творбите си тя участва и в множество изложби по цял свят.

Това не са единствените представители на „новата вълна” модни илюстратори. Списъкът е изключително дълъг и разнообразен и за щастие с всяка година той се допълва с нови имена, които ни представят личната си гледна точка за живота и изкуството, интерпретирана в илюстрация. Авторите на нашето съвремие работят и за най-големите имена в модната индустрия, като работата им е динамична и не приключва до страниците на многобройните модни списания на пазара. Тези творби се разпростират и завоюват нови по-обширни територии, територии, които създават едно ново име и смисъл на модната илюстрация. Представяна от професионални куратори или известни колекционери на изкуство, модната илюстрация се превръща в едно от най-новите художествени изображения, поставяни в галерийна среда.

Във време, в което интернет ни показва цяло модно шоу, броени минути след като последният модел е слязъл от подиума, може лесно да ни убегне от погледа изкуството, което представлява сърцето на тази творческа по рода си индустрия. По този начин и идеята, че модата е едно динамично изкуство, се развива в необятното интерактивно пространство.

През 2007 г. Уилям Линг открива своята „Галерия за модна илюстрация” FIG, като на първото събитие на галерията отбелязва излизането на пазара на книгата „100 години модна илюстрация” (от Коли Блекмен, издадена от Лорънс Кинг), излагайки в пространството модните илюстрации, включени в книгата. FIG е и първата специализирана галерия за модна илюстрация и книги и списания в тази посока. Паралелно с работите на познати илюстратори от настоящето като Грейсън Пери, Дейвид Даунтън и Франсоа Берто, изложението изненадва и с непредставяни досега пред публика оригинални творби на Сесил Бийтън, Рене Буш и Карл Ериксон. Освен това, някои от експонатите са предоставени за закупуване. Линг учредява FIG, главно за да задоволи личната си страст към модните илюстрации, но и за да даде тласък на пазара на колекционерите, като по този начин предостави на творците платформа, на която да излагат и продават своите творби. Според Линг „в момента това е нишов пазар, който обаче има невероятен потенциал за развитие. Като с това изказване има предвид високата цена на модните фотографии на Хелмут Нютън, Дейвид Лашапел и други. Той подчертава и уникалността на всяко изображение, рисувано на ръка. Сред имената, чийто творби могат да се видят в тази галерия, фигурират Анди Уорхол, Дейвид Даунтън, Хироши Танабе, Гари Кард, Ричард Грей, Ричард Хайнс и Таня Линг. Освен оригинали и принтове на тези автори, могат да бъдат закупени и публикуваното портфолио на Дейвид Даунтън, както и лимитираното списание Decoy Magazine на Ричард Килрой. Тази тясно специализирана галерия представя красотата и уникалността на художествените произведения в лицето на модната илюстрация, популяризира ги и им предлага нови хоризонти на реализация.

На 3 ноември 2010 г. Музеят на дизайна в Лондон (Design Museum) става домакин на една от най-големите изложби на модни илюстрации. В

тяхна прослава от миналото до днес музеят представя колекция от модни илюстрации от 20-ти и 21-ви век под надслов 'Drawing Fashion' („Модни рисунки”). Под съвместното кураторство на пишещия за мода и специалист по модна история Колин Макдауъл и експерта и колекционер на модни илюстрации Жоел Карийо от Мюнхенската галерия, която събира експонатите в продължение на тридесет години, тази експозиция маркира променливите течения в културните възприятия към модната илюстрация през десетилетията, които претърпяват драстичен обрат с появата на фотографията. Използвани едно време от модните къщи като средство за реклама на най-новите колекции, показващи как трябва да бъдат носени сътворените облекла, тези илюстрации постепенно се трансформират във важна част от историята на модните марки и тяхното представяне. Изложени са илюстрации от множество модни къщи и стилове, като се мине през стиловете Ар Ново, Ар Деко и Поп арт, и се стигне до наши дни. Изображенията са допълнени от филми, музика и фотографии, значими през изминалото столетие. Показани са творбите на съществени творци от предни десетилетия като Лепан, Грюо и Антонио, като до тях са поставени и съвременните артисти Франсоа Берто, Матс Густавсон и други. Изложбата е съпроводена и от серия беседи, започнали с 'Дебат за модната илюстрация', като в дискусиата участват едни от най-видните модни критици, творци и модни илюстратори като Колин Макдауъл, Жоел Карийо, Франсоа Берто, Хаъурд Танги и Уилям Линг. С присъствието на тези видни личности от модното поприще и с подчертаването на качествата на представените произведения тази изложба се явява и едно от най-значимите събития за позиционирането на емблематичните изображения в галерийно пространство.

Ако до този момент говорим за значими събития, състояли се в едни от най-представителните пространства в Европа, то от другата страна отвъд океана на 6 април 2012 г. в Централната библиотека в Бруклин (Brooklyn Public Library), Ню Йорк, се открива най-голямото американско изложение за доказали се и масово публикувани модни дизайнери от последното десетилетие. Изложбата „Модна илюстрация: Съвременен поглед“ (Fashion Illustration: A Contemporary Look) цели да запознае публиката с тази форма на изкуството, нейната история и практическите ѝ приложения. В изложбата вземат участие десет от най-продаваните съвременни художници, работещи в сферата на модната илюстрация - Карлос Апонте, Маркос Чин, Саманта Хан, Айзак Зену, Ричард Хайнс, Сара Сингх, Аня Крьонке, Отъм Уайтхърст, Дженифър Лилия, Дон Оел, Илей Педлер, творби на куратора и художник Брандън Греъм и непоказвани до този момент илюстрации на Антонио Лопез. Също така могат да бъдат видени творби, поръчани и предназначени за статии и реклами. Зрителите имат редкия шанс да надникнат зад завесите на творческия процес и вдъхновението, с които се зараждат рекламни кампании с огромни бюджети. В тази избрана група творби доказани творци са използвали разнообразни техники от мастило до акварел и от тиксо до дигитална медия, за да създадат своите илюстрации, които са били включени в престижни издания като Vogue, Elle, InStyle, WWD и Daily Candy за марки като Chanel, Givenchy, Tiffany, Ray Ban, L'Oreal, Victoria's Secret, Sephora, и Henri Bendel. Непоказвани досега изображения на влиятелния моден илюстратор Антонио Лопез също са били представени на изложението. Неговото творчество е служило за вдъхновение на редица поколения модни илюстратори и според куратора Брандън Греъм той се счита за родител на „Новия образ“ (“New Look”) в модната илюстрация. Самия куратор е възпитаник на Virginia Commonwealth University, един от

американските университети с най-добрите програми за изящни изкуства, и е притежател на най-голямата дигитално курирана колекция на съвременни модни илюстрации в света. Греъм е колекционер и признат авторитет в областта на модната илюстрация в Америка. Възпитаник и създател на една от най-големите онлайн платформи WouldYouRockThis.com, презентираща американските автори в областта, той е работил и за дизайна на топ модни марки като Nike, Levi's и Dockers. Експозицията е допълнена и с редки (непубликувани) снимки и видео материали, заснети от Антонио и приятели, модели и колеги като Джери Хол, Грейс Кодингтън, Пат Кливлънд, Грейс Джоунс и Карл Лагерфелд, които снимки правят своя дебют пред публиката. Тази изложба е съпроводена и от лекция и демонстрация на Бил Донован, моден илюстратор и преподавател по модна илюстрация, в която той представя начина си на работа и разказва за 25-годишния си опит в сферата на модната илюстрация.

Въпреки, че по-голяма част от значимите изложби на модна илюстрация се позиционират най-вече в модните столици или в по-сериозните институции в Западна Европа и Америка, около година преди изложбата „Модна илюстрация: Съвременен поглед” (Fashion Illustration: A Contemporary Look), пред публика е представена международната изложба „Нова северна модна илюстрация” (“New Nordic Fashion Illustration”). Това се случва от 19 август до 18 септември 2011 г. в Естония, и по-точно в талинския квартал Ротерман, а впоследствие и от 16 март до 8 април 2012 г. в Музея на дизайна (Design Museum) в Хелзинки, Финландия. В Талин изложението е част от официалната кампания на града за Европейска столица на културата 2012 г., а в Хелзинки - като част от официалната програма на „Хелзинки – световна столица на дизайна 2012 г.” и от Design gallery 12. Творби на осем творци от по-младото поколение

северноевропейски модни илюстратори по теми и с техники, избрани от самите тях, са показани на изложението. Това са художниците Марю Тамик, Кетлин Калюве, Ану СамарЮтел-Лонг и Лийна Салвет от Естония, шведките Сесилия Карлщед и Льовиса Бурфит и световно известните наложили се финландки Минни Хавас и Лаура Лайне. Инициатори и художествени директори на тази значима за историята на модната илюстрация изложба са Тоомас Фолкман и графичният дизайнер Туули Ауле.

Тези аспекти от развитието на модната графика и илюстрация, която след зараждането си дълго време има чисто информативна функция, доказват, че през последните десетилетия тя действително е тълкувана и представяна в една нова по-съществена светлина, а именно като художествено произведение, излагано в галерии и музеи, редом с утвърдени произведения на изкуството.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Blackman, Cally. 100 Years of Fashion Illustrations. Laurence King Publishing, London, 2007.
2. Chariau, Joelle. Drawing Fashion as: A Century of Fashion Illustration. Prestel Publishing, London, 2011.
3. Downton, David. Masters of Fashion Illustration. Laurence King Publishers, London, 2010.
4. MacKrellAlice. A, n Illustrated History of Fashion: 500 Years of Fashion Illustration. Drama Pub, London, 1997.

5. Packer, William preface by Hockney, David. Fashion Illustration in Vogue. Thames & Hudson
6. Kilroy, Richard. Decoy Magazine, <http://decoymagazine.blogspot.com.ar/> (Посетен на 11.02.2014)
7. <http://www.fashionillustrationgallery.com/about/> , Fashion Illustration Gallery, London, (Посетен на 11.02.2014)

Александър Александров Гергинов

Национална художествена академия, София

e-mail: sasho.gerginov@gmail.com